

PENDNÂME
FERÎDÛDDÎN-i ATTÂR

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0111
Klasik: 003

PENDNÂME
FERİDÜDDİN-i ATTÂR

Türkçesi
Adnan Karaismailoğlu

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kitap Editörü
Ömer Uzunağaç

Son Okuma
M. Halit Çelikyön

VakıfBank Kùltür Yayınları
Büyükdere Caddesi
No: 97 – Kat 4
Şişli 34394 İstanbul
Telefon: 0 212 354 5730
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2021

ISBN 978-625-7447-26-3

Kitabın Türkçe yayın hakları VakıfBank Kùltür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı

Turkvaz Haberleşme ve Yay. A. Ş.
Güzeltepe Mahallesi Mareşal Fevzi
Çakmak Caddesi B Blok No: 29/1/1
Eyüpsultan İstanbul
Telefon: 0212 354 3000
Sertifika No: 46403

1. Baskı: Ekim 2021

PENDNÂME
FERÎDÜDDÎN-Î ATTÂR

TÜRKÇESİ
ADNAN KARAIŞMAILOĞLU

FERİDÜDDİN-İ ATTÂR

12. yüzyılın ortalarında Nişâbur'da doğan, tıp ve eczacılık ile meşguliyeti dolayısıyla "Attâr" lakabını alan Ferîdüddin Muhammed, gençliğinde bir yandan attarlık yaparken, diğer yandan ilim tahsil ederek seyr ü sülûk ile meşgul olmuş ve bazı sûfilere hizmet etmiştir. Tasavvufa intisâbından sonra bir dizi seyahate çıktığı; Irak, Şam, Mısır, Mekke, Medine, Hindistan ve Türkistan'a yaptığı yolculuklardan sonra Nişâbur'a dönerek burada inzivâyâ çekildiği rivayet edilir. Nitekim uzun yıllar süren bu inzivâ hayatı esnasında Moğollar tarafından Nişâbur'da şehit edilmiştir. Eserlerinden, dönemindeki birçok sûfi ile tanıştığı, onlarla vakit geçirdiği ve eserlerini dikkatle okuyarak tasavvufta yetkinliğini ilerlettiği anlaşılmaktadır. Öne çıkan eserleri şunlardır: *Îlâhînâme*, *Esrârname*, *Mantiku't-tayr*, *Tezkiretü'l-evliyâ* ve *Pendnâme*.

ADNAN KARAIŞMAİLOĞLU

1957 yılında Trabzon'da doğdu. 1979 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1985 yılında doktor, 1990 yılında yardımcı doçent, 1991 yılında doçent ve 1997 yılında profesör unvanlarını aldı. Atatürk Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nden görev yaptı. Kırıkkale Üniversitesi'nde öğretim üyeliğini sürdürmekte ve aynı üniversitede Fen-Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Başkanı olarak görevine devam etmektedir. Ankara'daki Mevlânâ Araştırmaları Derneği'nin başkanlığını 2004'ten beri sürdürmektedir, Fars Dili ve Edebiyatı, Klâsik Türk Edebiyatı, Mevlânâ ve eserleri üzerinde çalışmalar yapmaktadır. Farsçadan Sa'dî'nin *Gülistan'ı* (2. baskı 2018); Mevlânâ'nın *Mesnevî'si* (17. baskı 2021) gibi çevirileri ile *Klâsik Dönem Türk Şiiri İncelemeleri* (2. baskı 2019) ve *Mevlanâ'nın Gözüyle İnsan ve Toplum* (3. baskı 2021) gibi telif eserleri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Pendnâme Kitabı ve Yazarı Hakkında	11
Çeviri Hakkında	15

PENDNÂME

(PEND-İ ATTÂR)

Tevhîd	21
Peygamberlerin Ulusunu Övme Hakkında	24
Din İmamlarının Menkıbeleri	26
İhtiyaçları Gideren Hakk'a Yakarış	27
Emredici Nefis Hakkında	29
Susmanın Faydaları Hakkında	31
Halis Amel Hakkında	32
Padişahlara Zararı Olanlar Hakkında	34
Güzel Ahlak Hakkında	35
Tehlikeli Olan Dört Şey Hakkında	36
Talihliliğin Alameti Olan Dört Şey Hakkında	37
Afiyet Sebepleri Hakkında	38
Dervişlik ve Dervişleri Sevmek Hakkında	40
Talihsizlik Hakkında	42
Riyazet/Nefis Terbiyesi Hakkında	43
Nefisle Mücadele Hakkında	44
Fakirliğe Sabretmek Hakkında	45
Süsü Terk Etmek Hakkında	48
Ahmakların Alametleri Hakkında	50
Akıbet Hakkında	51
Aklın ve Bilginin Alametleri Hakkında Nasihat	52
Kurtuluş Hakkında	53

Allah'ı Zikretmek Hakkında	54
Talihsizlik Hakkında	57
Bilginin Özelliği Hakkında	58
Kötü Mizaçlı Kişinin Özelliği Hakkında	60
Şükürün Özelliği Hakkında	61
Döndürülmesi İmkânsız Olan Dört Şey Hakkında	62
Susmanın ve Cömertliğin Özelliği Hakkında	63
Bazı Huyları Meydana Getiren Ahlak Hakkında	64
Düşman Sahibi Olmak ve Borçlanmak Hakkında	65
Kadınların ve Çocukların Özelliği Hakkında	66
Anne-Baba Hakkı ve Farzı Yerine Getirmek Hakkında	67
Ömrün Uzaması Hakkında	68
Ömrün Kısılması Hakkında	69
Yalancının Uğursuzluğu Hakkında	70
Yüzsuyunun/Şerefin Arttığı Beş Şey Hakkında	72
Diğer Uyarılar	74
Düşmanlardan Sakınmak Hakkında	76
Aşağılanma Sıfatı Hakkında	77
Uygun Arkadaşın Vasfı Hakkında	78
Saadet Sahibi Kişiler Hakkında	80
Kurtuluş Hakkında	81
Doğruluk, Emanet ve Cömertlik Hakkında	82
Öfke ve Kini Terk Etmek Hakkında	83
Dünyanın Vefasızlığı Hakkında	84
Hakk'ı Bilmek Hakkında	85
Takva/Sakınma Hakkında	87
Hizmetin Şerefi Hakkında	88
Misafire İkrâm Hakkında	89
Ahmakların Alametleri Hakkında	91
Fasık/Günahkâr Hakkında	92
Bahtsız Hakkında	93

Cimri Hakkında	94
İhtiyaç Dilenmek Hakkında	95
Katı Kalpli Hakkında	96
Kanaat Hakkında	97
Cömertliğin Fazileti Hakkında	99
Şeytânî Davranışlar Hakkında	100
Münafığın/İkiyüzlünün Vasfı Hakkında	101
Takvalı Kişilerin Alameti Hakkında	102
Nimete Şükretmek Hakkında	103
Sadakanın Fazileti Hakkında	104
Öğütler Hakkında	106
Sabrın Faydaları Hakkında	109
Tecrîd ve Tefrîd Hakkında	110
Misafiri Gözetmek Hakkında	114
Sadakanın Fazileti Hakkına	115
Aziz ve Celil Olan Allah'ın İkramları Hakkında	116
Arkadaşlığa Yaraşmayan Şeyler Hakkında	117
Akrabayı Ziyaret Hakkında	119
Adamlık ve Cömertlik Hakkında	120
Fakirlik Hakkında	121
Gafletten Uyanma Hakkında	122

ÖNSÖZ

Pendnâme ve *Pend-i Attâr* adlarıyla ülkemizde anılan Attâr'ın öğüt kitabı, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde büyük alaka görmüş klasik eserlerden biridir. Bu Farsça manzum eserin bilinen yazarı, Şeyh Ferîdüddîn Muhammed Attâr'dır.

Ünlü arif ve şair Şeyh Attâr, 540/1145-1146 yılında Nişâbûr'da doğmuş ve büyük ihtimalle 618/1221 yılında Moğollar tarafından aynı şehirde şehit edilmiştir. Ancak son asırda *Pend-nâme*'nin, bu meşhur Attâr'a ait olmadığı yönünde görüşler ileri sürülmüştür. Her durumda bu eserin asırlar boyunca ecdadımız tarafından büyük alaka gördüğü ve örnek alındığı açık bir gerçektir.

Pendnâme, klasik bütün kitaplarımız gibi yüce Allah'a hamd u niyaz ve Peygamber Efendimizi övmekle başlayarak, özellikle genç yaşta öğrenilip hayat boyunca uygulanması gereken kuralları ve alışkanlıkları belirli başlıklar altında işlemektedir. Eserde olgun insan ve erdemli toplum hedefi için açıklanması gerekli görülen hususlar, dinî kaynaklara ve geleneğe dayalı olarak sıralanmaktadır.

Dokuz yüz kadar beyit içeren mesnevi nazım şeklindeki bu eser, aynı zamanda bir görgü kuralları kitabıdır. Bu özelliğiyle *Pendnâme*; nasihatnâme, siyâsetnâme ve ahlak kitapları arasında anılmaktadır. Eser okunurken, geçmiş asırlardaki tercihler ve hayat şartları hatırdan tutulmalıdır. Bu yaklaşımla birlikte ulaşılmak istenen bilgi ve tecrübe olduğunda, yarar mutlaka sağlanacaktır.

Özellikle Osmanlı Devleti'nin hâkim olduğu coğrafyalarda ve Hindistan'da büyük ilgi gören, tercüme ve şerhleri yapılan *Pendnâme*'nin, Doğu'da ve Batı'da birçok çevirisi bulunmaktadır. Bu kitapların Arap veya Latin harfli Türk alfabeleriyle yüzlerce yazma nüshası ve baskısı mevcuttur. Bu küçük hacimli kitabın T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından defalarca yayımlandığını ve birkaç defa 20 bin baskı sayısı ile basıldığını burada belirtmek gerekir.

Eldeki çeviri, Bursalı İsmail Hakkı Efendi'nin çeşitli yazma nüshaları dikkate alınarak ve 1136/1724 yılında hazırladığı şerhteki Farsça metne bağlı kalınarak yapılmıştır. Ancak çeviride *Silvestre de Sacy*'nin (1758-1838) yayınladığı metinde bulunan farklı beyitlere de dipnotlarda yer verilmiştir. *Pendnâme*'nin bu özellikteki Farsça metni daha önce tarafımızdan hazırlanarak Akçağ Yayınları arasında basılmıştır (*Pend-i Attâr*, Ankara 2019).

Pendnâme'nin bu hâliyle basımını düşünen ve gerçekleştiren VakıfBank Kültür Yayınları yetkililerine ve çalışanlarına gönülden teşekkür ediyor, çevirideki tercihlerim konusunda bu eserden yararlanacak olanların iyi niyetlerine sığmıyorum.

Adnan Karaismailoğlu
Ankara 2021

PENDNÂME KİTABI VE YAZARI HAKKINDA

Pendnâme'nin yazarı olarak bilinen ve Türkiye'de son yıllarda, *Mantıku't-tayr* (Kuş Dili) kitabıyla tekrar gençlerimizin dikkatini çeken Ferîdüddîn-i Attâr, bu kitabıyla birlikte *Esrarnâme*, *Îlâhînâme*, *Musîbetnâme* ve *Tezkiretü'l-evliyâ* gibi eserleriyle her dönemde alaka görmüş, hürmetle anılmıştır. Anadolu'da Mevlanâ (ö. 1273) ile başlayan, Sultan Veled (ö. 1312), Gülşehrî (ö. 1717'den sonra) ve diğer şahsiyetlerle devam eden aynı minvaldeki ilgi, birçok Türkçe eserde görünür hâle gelmiştir.

Anadolu'dan Hindistan'a kadar İslam dünyasında asırlarca ellerde dolaşan *Pendnâme* kitabının, Şeyh Ferîdüddîn-i Attâr'ın kaleminden çıkıp çıkmadığı konusunda son yüzyılda bazı bilim adamları tereddüt yaşamışlardır. Bazı araştırmacılara göre bu eser, Attâr mahlaslı başka bir şahıs tarafından sonraki asırlarda, muhtemelen XV. asırda yazılmış olmalıdır.¹ Günümüzde Ferîdüddîn-i Attâr'a ait eserlerin tümünü yeniden yayımlayan İranlı bilim adamlarından Muhammed Rıza Şefî'î Kedkeni ise, Şeyh Attâr'a ait olarak bilinen veya gösterilen bazı eserlere *Pend-i Attâr*'ı da dâhil ederek şöyle demektedir: "Dört manzum eser (*Mantıku't-tayr*, *Îlâhînâme*, *Esrarnâme* ve *Musîbetnâme*), *Divân*, *Muhtârname* ve *Tezkiretü'l-Evliyâ* kitabından başka hiçbir eser Attâr'ın değildir... *Pendnâme* gibi onlardan bazıları maalesef onun adına defalarca ve defalarca basılmıştır, hiçbiri onun eserlerin-

1. Nazif Şahinoğlu, *Attâr Ferîdüddîn*, TDVİA, IV, s. 95-98.

den değildir.”² Ancak eserin ünlü Şeyh Attâr’a ait olduğunu dile getiren araştırmacıların da ciddi gerekçeleri bulunmaktadır.³

Tarihi süreçte *Pendnâme* kitabı, Türkçe başta olmak üzere Arapça, Hintçe/Urduca, Fransızca, Latince, İngilizce, Almanca ve bazı başka dillere de tercüme edilmiş, geçmiş dönemlerde ülkemizde ve Hindistan’da okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur. Eserin dünyada yüzlerce hatta binlerce el yazma nüshası bulunmaktadır. Baskıları da aynı şekilde çok sayıdadır.

Türkiye üniversitelerindeki araştırmacılar, Anadolu’da yapılan *Pendnâme* çevirileri ve şerhleri hakkında ciddi çalışmalar gerçekleştirmişlerdir.⁴ Bunlara göre kütüphanelerimizde yüzlerce el yazma nüshası bulunan bu Farsça manzum eserin, günümüze kadar onlarca manzum ve mensur Türkçe çevirisi ve şerhi yapılmıştır. *Pendnâme*’nin Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinde çeşitli şekillerde onlarca baskısı gerçekleştirilmiştir. Örnek olarak Osmanlı dönemine ait eldeki bir Farsça *Pendnâme* baskısı verilebilir: *Pend-i Attâr*, Zilkade 1253/ Şubat 1838, Bulak-Mısır, 53 sayfa, 901 beyit.

2. Attâr-i Nişâbüri, *Mantıku’t-tayr*, Mukaddime, tashih ve ta’likat Muhammed Rıza Şefî’î Kedkeni, Tahran, 1391hş. (12. Baskı, İntişârât-i Suhen), mukaddime s. 37; Aynı görüşteki bir makale: Hemîde Zeynalzâde-Rahmân Muştakmihr-Ahmed Gulî, “Pendnâme ez Attâr-i Nişâbüri nîst (Pendnâme Attâr-i Nişâbüri’nin değildir)”, *Faslnâme-i Metnşinâsî-i Edeb-i Fârsî*, Sâl: 57 (Devre-i cedid, Sâl: 12), Şumâre: 3, Pâyiz 1399, s. 7-69.

3. Mînû Fetûrecî, *Surâyende-i Pendnâme kist?*, Mecelle-i Dihhudâ; Faslnâme-i tahassusi-i zebân ve edebiyât-ı Fârsî, Pâyiz 1388hş., s. 137-162.

4. Sadece son yıllara ait iki bilimsel çalışma: Kezban Paksoy, *Bursevi İsmâil Hakkı Şerh-i Pend-nâme-yi Attâr* (İnceleme-Metin-Sözlük), I-II, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Kasım 2012; Fatma İmamoğlu, *Muhammed Zahrî Efendi’nin Miftâh-ı Pend Adlı Eseri ve Osmanlı Dönemi Pendname Geleneğini İçerisindeki Yeri* (İnceleme-Metin), İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Haziran 2018.

Bu esere önceki asırlarda gösterilen ilginin bir örneği de Muhammed Murad Nakşibendî'nin (1788-1848), *Pendnâme*'yi öğrencilerine yüz defadan fazla okuttuktan sonra bir şerh yazmaya niyet ettiğini anlatmasıdır.⁵ “Hazır olan”, “hazır bulunan” ve “her ne varsa” gibi bir anlam taşıyan “Mâhazar” adlı bu şerh, Osmanlı döneminde ilki 1252/1836 ve sonuncusu 1328/1912 olmak üzere 9 kere basılmıştır.⁶

Şeyh İsmail Hakkı Bursevî'nin (1653-1725) *Pend-i Attâr*'a yazdığı şerh (yazılış tarihi: 9 Haziran 1724) ve içerisinde yer verdiği Farsça metin, tarihteki *Pendnâme* külliyatı içerisinde kaynak kitap özelliği kazanmıştır.

Eldeki çalışmada yazma nüshasıyla birlikte yararlandığımız Şeyh İsmail Hakkı'nın *Şerh-i Pend-i Attâr*'ı, 1250/1834 yılında İstanbul'da Dâru't-tibâ'ati'l-Âmire'de 7+689 sayfa olarak 23x15 ebadında basılmıştır. Ayrıca eser, 1287/1870'te yine İstanbul'da 7+651 sayfa olarak tekrar basılmıştır.

Cumhuriyet döneminde, M. Nuri Gençosman'ın çevirisi 1946'dan itibaren on kadar baskıya ve on binlerce baskı sayısına ulaşmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan bu çeviride eserin beyit sayısı 911'dir. Bugün Türkiye'de *Pendnâme*'nin eski veya yeni birçok çevirisi okuyucularla buluşmaktadır.

5. Murad Molla Şeyhi, *Mâhazar, Şerh alâ Pend-i Attâr*, İstanbul, 1304h., s. 3.

6. M. Seyfettin Özege, *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*, III, s. 994.

ÇEVİRİ HAKKINDA

Çeşitli coğrafyalarda büyük alaka gören ve gençlere okutulan *Pendnâme*'nin Farsça metni, bu alaka sebebiyle olsa gerek çok müdahale görmüştür. Bu nedenle eserin beyit sayısı, yazma ve basmalarında 805'ten 922'ye kadar farklı sayılarda karşımıza çıkmaktadır. Bizim için Anadolu'da esere gösterilen ilgi ve burada yaygınlaşan hâliyle Farsça metni, ayrı bir öneme sahiptir. Ancak, böyle bir çeviriyi yayınlarken hem önceki asırlardaki farklılıkları hem de İran'da yaygınlık kazanan bir metni göz ardı etmemek gerekir düşüncesiyle hareket edilmiştir.

İsmail Hakkı Efendi'nin oluşturduğu metin 901 beyitten oluşurken, *Silvestre de Sacy* metni 853 beyittir.¹ Yaptığımız tespitte göre, *Silvestre de Sacy* yayınında mevcut olan 18 beyit, İsmail Hakkı Efendi'nin şerhinde yer almazken, buna karşılık *Silvestre de Sacy* metninde de 62 beyit bulunmamaktadır. İsmail Hakkı Efendi'nin metninde mükerrer 4 beyit göze çarpmaktadır (beyit: 201-203 ve 868-871). Ayrıca İsmail Hakkı Efendi, elindeki yazmaların bazısında gördüğü ancak metnine almayı uygun bulmadığı 2 beyti açıklamaları arasında nakletmiştir.

Mesnevi tarzında yazılan eserlerde daha yaygın olmak üzere şiirlere başlık olarak yazılan ifadeler yazmalar arasında büyük farklılık göstermektedir. Şiire başlık koymak, söz konusu

1. Farîd-ad-Dîn 'Attar, *Pend-Nameh: ou Le Livre des conseils*, haz. *Silvestre de Sacy*, Paris 1819.

şiiirin alt konularına dikkat çekmek içindir. Bu yararı düşünenler, eserleri gerek el yazması olarak gerekse baskı olarak çoğaltırken bu konuda çok serbest davranmışlardır. Eldeki yayında ise daha aydınlatıcı bilgiler verildiği görülen *Şerh-i Pend-i Attâr*'ın İstanbul baskısı dikkate alınmıştır. Bu baskı, devrin önemli bilginlerinden Takvîm-i Vakâyi' Nazırı Şeyhzâde es-Seyyid Mehmed Es'ad Efendi (1789-1848) nezaretinde Matbaa-i Âmire'de (1834) gerçekleşmiştir. Bu zat aynı zamanda esere, "Terceme-i Sâhib-i Pend eş-Şeyh Ferîdüddîn Muhammed b. İbrâhîm el-Attâr" ile "Terceme-i Şeyh İsmâ'il Hakkî" başlıklı hayat hikayelerini eklemiş ve sayfa kenarlarına az da olsa açıklamalar ilave etmiştir.

Türkçe çeviri, yukarıda ifade edildiği gibi İsmail Hakkı Efendi'nin şerhindeki Farsça *Pendnâme* beyitlerinden yapılmıştır. İlave olarak *Silvestre de Sacy* neşrinde bulunan farklı beyitlerin çevirileri de dipnotlarda verilmiştir.

PENDNÂME
(PEND-Î ATTÂR)

**RAHMAN VE RAHİM OLAN
ALLAH'IN ADIYLA**

-TEVHÎD-

- 1 Sonsuz şükür, düşünce ve hayalin ötesinde olan Allah'adır; bir avuç toprağa iman bahşeden O'dur. Âdem'e ruh üfleyen, Nûh'u tufandan kurtaran O'dur.¹ Kahhar sıfatıyla Âd kavmine layık olan cezayı vermesi için rüzgâra emreden O'dur.² Lütfunu gösterip ateşi, Halîl İbrahim'e gül bahçesi yapan O'dur.³
- 5 Seher vaktinde Lût kavmini helak eden, O Allah'tır.⁴ O'na doğru ok atan düşmanın helaki için bir sineği kâfi kıldı.⁵ Düşmanı denize sürükleyen, deveyi mermer kayadan çıkaran O'dur.⁶

1. İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem; Büyük peygamberlerden olan ve kavmi tufan ile helak edilen Hz. Nûh.

2. Hz. Hûd Peygamberi inkâr edip şiddetli rüzgârla cezalandırılan Arap kavmi.

3. Büyük peygamberlerden olan, putları kırmasıyla anılan ve zamanın kralı Nemrûd tarafından ateşe atıldığı hâlde Cenâb-ı Hak tarafından korunan Hz. İbrâhîm.

4. Hz. Lût Peygambere karşı gelen ve cinsi sapıklık nedeniyle cezalandırılan Lût kavim.

5. Nemrûd: Hz. İbrahim zamanının Allah'a isyankâr olan kralı.

6. Hz. Musa zamanında Kızıldeniz'in yarılması mucizesine ve Hz. Salih Peygamberin kavmi Semûd'a gösterdiği mucizesine işaret ediliyor.

Kadir ve kayyum Allah lütfetti, Dâvûd'un elinde demiri mum yaptı.⁷

Süleymân'a saltanat ve önderlik verdi; şeytan ve cin yüzük mührüne/buyruğuna itaat etti.⁸

- 10 Sabırlı Eyyûb'un bedeninden kurtçuklara rızık verdi; Yûnus'tan da balığa bir lokma verdi.⁹

Bir kulunun/Zekeriyya'nın başına testere koyar; bir diğerrinin başına taç koyar.¹⁰

O'dur sultan, ne dilerse onu yapar; bir âlemi bir anda vîran eder.

Sultanlık mutlak O'nundur; kimsenin nasıl ve niçin sorusuna cesareti yoktur.

Birine hazine ve nimet verir; bir diğerrine emek ve zahmet verir.

- 15 Birine iki yüz kese altın verir; bir diğerrî ekmeğ hasreti içinde can verir.

Biri nice izzet ve nazla taht üzerinde; bir diğerrî fakirlikten ağzını açmış hâlde.

Biri sincap ve samur kürk giymiş; diğerrî tandırda çıplak uyumuş.

7. İsrâiloğullarına gönderilen, kendisine ilahi kitaplardan Zebûr verilen ve demiri mum gibi kullanıp zırh yapan peygamber ve hükümdar Hz. Dâvûd.

8. Hz. Dâvûd'un oğlu ve İsrâiloğullarına gönderilen peygamber ve hükümdar Hz. Süleymân.

9. Uzun yıllar ağır hastalığa sabreden peygamber Hz. Eyyûb ile büyük bir balık tarafından yutulan ve kurtulan peygamber Hz. Yûnus'a işaret ediliyor.

10. Hz. Zekeriyya Peygamberin, İsrailoğulları tarafından testereyle şehit edilmesine ve Hz. Yûsuf'un Mısır'da üst düzey yönetici olmasına işaret ediliyor.

Biri ağır kumaş ve ipek bir yatak içinde; bir diğeri acizlik toprağında buz bağlamış hâlde.

Bir göz açıp kapamada dünyayı birbirine geçirir; orada kimse konuşamaz.

20 Havadaki kuşa balık veren, kullarına sultanlık devleti verir.

Babasız çocuk, O yaratır; bebeği kundakta O konuşur.¹¹

Yüzyıllık ölüyü diriltir; bunu Hak'tan başkası nasıl yapabilir?¹²

Topraktan sultanlar yapan, yıldızı şeytanlara taş yapar.
Kuru yerden bitki yeşerten, semaları da O koruyup tutar.

25 O'nun mülkünde hiç kimse ortak değildir; sözünün hatası ve sesi yoktur.

11. Hz. İsa Peygamberin babasız doğması ve beşikteyken konuşması mucizelerine işaret ediliyor.

12. Hz. Üzeyir Peygambere işaret ediliyor.